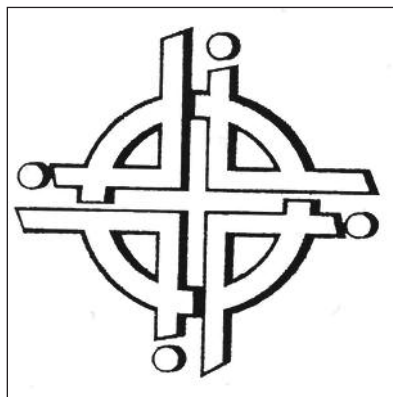

SVĚTOVÝ DEN MODLITEB 2015

Pátek 6. března 2015

BAHAMY

Téma: Dal jsem vám příklad, čiňte podobně

*Bohoslužba, Zpěvníček, Informace o zemi,
Vykladačské poznámky, Recepty*

POŘAD BOHOSLUŽBY

PŘIVÍTÁNÍ

Vedoucí: Vítají nás Bahamské ostrovy.

Jedna: My ženy z výboru SDM na Bahamách vás zveme k této slavnosti. Naše začátky před 65 lety byly spojeny se Skotskou presbyterní církví v hlavním městě Nassau. Dnes se slaví SDM na většině našich ostrovů ve více než 10 křesťanských denominacích.

Jedna: Poslechněme si vzpomínku pětadevadesátileté Getrude Burnside (*Gertrude Bernsajd*), účastnice bohoslužby v roce 1950: "Když jsme šly toho pátečního odpoledne do presbyterního kostela, byly jsme všechny v bílém. Většina žen byly manželky farářů. Já jsem byla pozvaná jednou z nich." Dnes jsme oblečeny do šatů tropických barev našeho písku, moře a slunce. Zdravíme vás a zveme vás, abyste se připojili k chvalozpěvu našich bahamských ostrovů.

Píseň

VOLÁNÍ KE CHVALÁM

Vedoucí: Připojme se, když nás zvou k modlitbám ženy z jednotlivých bahamských ostrovů.

Jedna: *ostrov Andros*

Jedna: Bože Stvořiteli, ty nás sem svoláváš z ostrova Andros i z jiných zemí. Vykoupejme se v Božím nekonečně proudícím oceánu milosti. Vyhrávejme se v zářícím světle Kristovy lásky. Dejme se obejmout svatým Duchem s pasátovými chladivými větry proměny a nového začátku.

Všichni: Bože, chválíme tě.

Jedna: *ostrov Eleuthera*

Jedna: Z ostrova Eleuthera a z celého světa jsme voláni do Božího království. Slavme tuto bohoslužbu v jednotě.

Všichni: Bože, chválíme tě.

Jedna: ostrov Exuma

Jedna: Z ostrova Exuma jsme voláni do Kristova těla, do Kristovy přítomnosti zde na zemi. Toto tělo je rozmanité a přece v Duchu jednotné!

Jedna: Bože, přicházíme takoví, jací jsme. Očisti naše myšlení, abychom se k tobě mohli modlit. Veď naše ruce a nohy, abychom ti mohli sloužit. Otevři naše srdce, abychom tě mohli cele milovat a chválit.

Jedna: ostrov Inaugua

Jedna: Na ostrově Inaugua a na celém světě chceme slyšet tvé tiché volání k osobnímu následování a službě.

Vedoucí: Ztišme se na chvíli v Boží přítomnosti.

(chvíle ticha)

CHVALOZPĚV

Vedoucí: Sjednotíme se s ostrovy v modlitbě chval.

Jedna: ostrov Bimini

Jedna: Veliký Stvořiteli nebe a země, ty jsi nám vdechl život. Jsme ti vděční za tento vzácný dar. Žasneme nad tvou krásou, vznešeností a majestátem. To všechno vidíme v paprscích slunce, v kráse našich vod, ve tváři dítěte a v usmívajících se očích staré ženy.

Všichni: Chválíme tě, Bože.

Jedna: ostrov Abaco

Jedna: Bože zázraků, s radostí se díváme na barevnost duhy a třpytivých dešťových kapek a na jedinečné vzory každé květiny. Tvá láska je pevná a stálá jako slunce, Tvoje milost je nezměrná jako písek a tvé milosrdenství nás obklopuje jako vody moře.

Všichni: Chválíme tě, Bože.

Jedna: ostrov Acklins

Jedna: Bože milosti, velebíme tě pro léčivou sílu, kterou jsi vložil do rostlin k našemu uzdravování. Chválíme tě za každou příležitost sloužit těm, kteří to potřebují.

Všichni: Chválíme tě, Bože.

Jedna: ostrov Gran Bahama

Jedna: Bože dějin spásy, chválíme tě a velebíme .Doprovázel jsi nás i naše předky na našich cestách.

Všichni: Chválíme tě Bože.

Jedna: ostrov Long Island

Jedna: Náš vykupiteli a osvoboditeli! Ty jsi zlomil okovy útisku, tyranie a útlaku i otroctví našeho ducha a srdce. Děkujeme, že nás osvobozuješ.

Všichni: Chválíme tě Bože.

Jedna: ostrov Cat Island

Jedna: Ježíši, náš bratře, příteli psanců , vyvržených a bídnych, a přesto jedno s Bohem, ukřižovaný i vzkříšený, ty jsi náš prorok, kněz a král.

Jedna: Bože, žasneme, jak velice nás miluješ! Jak hluboká a nekonečná je tvá láska! Ať se celá země skloní v úctě před tebou a velebí tvé jméno!

Všichni: Sláva Otci i Synu i Duchu svatému, jako byla na počátku i nyní i vždycky a na věky věků. Amen.

ČTENÍ Z BIBLE

Jan 13,1-17

Jedna: Slyšeli jsme Boží slovo.

Všichni: Bohu díky.

Píseň

DOZNÁNÍ VIN

Jedna: ostrov Crooked Island

Jedna: Bože, doznáváme, že nechápeme hloubku a šíři tvé lásky. Ve své nevědomosti vzdalujeme od tvé lásky ty, které nemáme nebo nechceme mít rádi.

Všichni: Odpusť nám, Bože.

Jedna: ostrov Berry Islands

Jedna: Bože Stvořiteli, tvé ruce zformovaly ostrovy Berry. Ty nás živíš hoj-

ností ryb a bohatstvím země. Odpusť nám, když dopouštíme, aby naše nároky ničily přírodu. My všichni domácí i turisté máme společnou odpovědnost za ochranu stvoření.

Všichni: Odpusť nám Bože.

Jedna: ostrov Ragged Island

Jedna: Doznáváme, že jsme se mnohdy vědomě zdráhali pomoci-“mýt nohy” těm, kteří jsou jiní než my. Otevři naše oči pro ty, kteří potřebují něžný dotyk, naslouchající ucho, slovo útěchy, uzdravující blízkost.

Jedna: Žasneme jak velice nás miluješ. Pomoz nám, abychom se ti více podobali a tvoji objímající lásku a velkorysou pohostinnost uskutečňovali vzájemně se všemi tvými dětmi. Amen.

Píseň

PŘÍMLUVNÉ MODLITBY

Vedoucí: Pane Ježíši Kriste, přicházíme k tobě s prosbou o vyslyšení našich modliteb. Přinášíme ti potřeby všech žen světa - zvláště žen z České republiky a z Baham. Prosíme o tvé požehnání a sílu Ducha svatého.

Všichni: Bože, vyslyš naše prosby.

Jedna: Prosíme za všechny, kdo žijí v chudobě a každý den zápasí o vlastní přežití i přežití svých rodin. Myslíme na ženy, které takto žijí v chudinské čtvrti v Nassau (Over the Hill). Bože, naplň je nadějí, že o nich víš.

Všichni: Bože, vyslyš naše prosby.

Jedna: Myslíme na oběti domácího násilí, na opuštěné manželky a oběti znásilňování v manželství a na všechny, kdo samy sebe obviňují za danou situaci a bojí se hledat pomoc. Prosíme za děti, které byly zneužívány fyzicky, sexuálně, slovně i jinak. Myslíme zvláště na děti v našich krizových centrech. Daruj uzdravení a nové perspektivy těm dětem, které zažily násilí. Pachatelům dej šanci k obrácení a novému počátku.

Všichni: Bože, vyslyš naše prosby.

Jedna: Modlíme se za všechny uprchlíky, migrantky a migranty, kteří hledají práci a za lidi bez dokladů. Žijí v nejistotě a v obavách v centru pro uprchlíky (New Providence Island). Obať se k nim, Bože, a dodej jim od-

vahu. Daruj jim příslib svého pokoje, spravedlnosti a naplnění jejich života.

Všichni: Bože, vyslyš naše prosby.

Jedna: Modlíme se za všechny matky, především za samoživitelky. Myslíme také na těžkosti nezletilých matek v azylových centrech (organizace PACE). Prosíme, aby našly podporu k dokončení svého školního vzdělání. Dej, abychom jim pomáhali v péči o jejich děti.

Všichni: Bože, vyslyš naše prosby

Jedna: Bože, prosíme tě za ty, kteří mají HIV/AIDS a žijí v různých zařízeních, v nemocnicích nebo doma. Modlíme se za to, aby se jim dostalo osvěty, prevence nebo včasné léčby, a abychom je láskyplně podporovali.

Všichni: Bože, vyslyš naše prosby.

Jedna: Modlíme se za ženy, které onemocněly rakovinou prsu. Prosíme za to, aby jejich nemoc byla včas podchycena a aby jejich léčba byla účinná. Prosíme o sílu i pro ty, které v boji s rakovinou zvítězily.

Všichni: Bože vyslyš naše prosby.

Vedoucí: Ježíši, dej, ať nezapomínáme, že jsme Boží děti a že nás hluboce miluješ. Pomoz nám, abychom na tuto lásku odpovídali svým životem.

Píseň

SBÍRKA

Jedna: Naše sbírka je znamením toho, že žijeme jako sourozenci v jednom světě. Sdílíme své starosti, modlíme se jedni za druhé a snažíme se dělit s ostatními i o svá materiální dobra. *(Píseň ke sbírce)*

DÍKŮVZDÁNÍ

Jedna: Ve své děkované modlitbě se chceme spojit s dalšími bahamskými ostrovy.

Jedna: *ostrov San Salvador*

Jedna: Jsme voláni jít v Ježíšových stopách a následovat ho v jeho lásce -

na ostrově San Salvador a na celém světě. Děkujeme ti, Pane, za všechno, co jsi nám dal.

Jedna: ostrov Mayaguana

Jedna: Naš Bože, děkujeme ti za odvážné těžce pracující ženy a matky. Naučily nás modlit se a sloužit ti v dobrých i zlých časech.

Jedna: ostrov New Providence

Jedna: Bože, naše ostrovy jsou ve světě stále známější díky mnoha návštěvníkům. Ti jsou nadšeni tyrkysově zbarvenými vodami a vstřícností místních lidí. Kéž nás tvé požehnání vede k odpovědné péči o tvé stvoření.

Vedoucí: Spojme se se sestrami a bratry po celém světě v modlitbě, kterou nás naučil Ježíš:

OTČE NÁŠ

Jedna: ostrov Harbour Island

Jedna: Děkujeme ti za všechny, kdo se dnes s námi a za nás modlí. Prosíme o požehnání pro obyvatele Bahamských ostrovů a lidi na celém světě.

POŽEHNÁNÍ

Vedoucí: Bůh pokoje nechť vás posílí ve všem dobrém, abyste plnili jeho vůli; on v nás působí to, co se mu líbí skrze Ježíše Krista, jemuž buď sláva na věky amen. (Žd 13,20n)

ZPĚVNÍČEK

1

This we Ba-ha-mian, all Ba-ha-mian, this we Ba-ha-mian praise.
 Tam na Ba-ha-mách zpí - vá-me dál Bo - hu svou pí - seň chval.

praise. We praise Thee, O Lord, for the son of Thy love, for
 chval. Ted' chvá - lí - me tě, že jsi dal Je - ží - še za náš
 stvo - řil jsi krá - sný svět, slun - ce
 Du - chem svým sví - tíš nám, Du - chem

Je - sus who died and is now gone a - bove. Hal - le - lu - jah, -
 hřích, a - by nám do - byl od - puš - tě - ní.
 tvé lás - ky nám sví - tí vstříc na - dě - jí.
 svým ve - deš nás, ne - má - me žá - dný strach.

Hal - le - lu - jah, -

Hal - le - lu - jah, -

re - vive us a - gain.
 že - smí - me s te - bou žít.

2

R: Chval Pá - na du - še má stá - le, že - hná - ní své on ti dá - vá,

vše do - bré pro te - be stvo - řil, je - mu buď čest a vždy slá - va.

Pá - na du - še má chval, chval kaž - dý den své - ho Pá - na,

Pá - na du - še má chval, chval kaž - dý den své - ho Pá - na.

3

Ru - ka tvá chrá - ní ži - vot můj zde stá - - le,

ru - ka tvá po - ve - de mne dá - - le.

4

Do you know what I have done to you?
Chá - peš, co jsem pro tě u - dě - lal? Chá - peš,

ja - ký pří - klad jsem ti dal? Pro bliž - ní - ho blí - zký být, po - mo -

ci - mu, no - hy mýt, ná - sle - do - vat Pá - na a s ním po - díl mít.

5

Hal - le, Hal - le, Hal - le - lu - - ja.

Hal - le, Hal - le, Hal - le - lu - - ja.

Hal - le, Hal - le, Hal - le - lu - - ja. Hal - le -

lu - ja. Hal - le - lu - ja.

6

D G/D D A Em/A D

Pá - na chval du - še má, Pá - na chval, du - še má.

D G/D D D/Fis G D/A Em/A D

Pá - na chval du - še má, ve - leb jmé - no je - ho.

7

Dm C F Gm Dm A Dm A

Bo - že můj, se mnou buď a vy - slyš pros - bu mou,

Dm C F Gm Dm A Dm

Bo - že můj, se mnou buď a vy - slyš pros - bu mou.

8

G C G D G

Tys stvo - řil pro nás krá - sný svět, ať se z něj ra - du - jem, dal

C G D G

jsi nám žlu - té ba - ná - ny, Bo - že dě - ku - jem.

INFORMACE O ZEMI

Země

Poloha, rozloha

Bahamské společenství, zkráceně Bahamy, (odvozeno od španělského názvu pro mělké moře: baja mar, čteno bacha mar) tvoří více než 1200 km dlouhý oblouk souostroví přibližně 700 větších a 30 menších vápencových a korálových ostrovů, které doplňuje dalších asi 2400 skalisek. Leží v Atlantickém oceánu na sever od Kuby a Haiti. Trvale osídleno je pouze asi 20 z nich. Jejich jednotlivá rozloha je malá, největší ostrov Andros je 166 km dlouhý a 11 km široký. Ostrovy jsou ploché, nejvyšší bod Mount Alvernia je v nadmořské výšce 63 m. Androská útesová korálová bariéra je třetí nejdelší na světě. Sami obyvatelé Baham žerterem říkají, že žijí „na horách“. Některé ostrovy jsou jako vrcholky hor ukrytých z větší části pod mořskou hladinou. Hlavním městem Baham je Nassau ležící na ostrově New Providence.

Podnebí, příroda

Bahamy mají teplé a vlhké podnebí, v nejteplejším období od června do října je často pustoší hurikány.

V mělké vodě při pobřeží žijí krabi, mořští ježci a hvězdice. Vyskytují se tam brodiví ptáci, včetně nádherného růžového plameňáka, který se stal bahamským národním ptákem. Vzácností jsou ještěrky a skalní leguáni, kteří patří mezi ohrožené druhy. Výskyt hlodavců reguluje hroznýš. Místní pochoutkou jsou suchozemští krabi. Znamé jsou velmi kvalitní langusty, které se vyvážejí i mimo ostrovy.

Na ostrovech rostou mj. stromy chlebovníky a lahvovníky. O těch se však příliš nesmí mluvit, jsou spojené s domorodým náboženstvím. Zvláštní je rostlina Lantana camara, která je známá i u nás jako Libora měňavá nebo Libora sličná.

Pod jedním z ostrovů je zásobárna pitné vody.

Historie, správní zřízení

Písemné zmínky o Bahamách jsou z 15. století. Bahamský ostrov San Salvador byl prvním místem, na kterém v roce 1492 přistál Kryštof Kolumbus při své objevitelské plavbě. Prohlásil ho za španělskou državu. Na počátku 17. století se na ostrovech začali usazovat Britové a v roce 1717 se Bahamy staly britskou kolonií. Dodnes jsou tam pozůstatky té doby, jako například anglické školství, školní uniformy, ale také jízda vlevo.

V lednu 1964 byla Bahamám udělena samospráva a 10. července 1973 zde byla vyhlášena nezávislost. Bahamy však zůstávají členem Britského společenství národů, v jehož čele je anglická královna.

První politická strana nazývaná Progresivní liberální strana se v roce 1954 zasadila o to, aby byla odstraněna rasová diskriminace při volbách.

Bahamy jsou konstituční parlamentní demokracií, v čele státního zřízení stojí generální guvernér.

Lidé

Obyvatelstvo

V době Kryštofa Kolumba byly ostrovy osídleny arawackými Indiány. Většinu tohoto původního obyvatelstva odvezli Španělé jako otroky do zlatých dolů na Kubu a Haiti, zbytek postupně vymřel, případně byl vyhlazen. Španělé se na Bahamách neusídlili, prvními Evropany byli kolem roku 1647 tzv. angličtí puritáni, příslušníci nové větve anglické církve, kteří zde založili vlastní kolonii, aby mohli svobodně praktikovat svoje náboženství. Koncem 17. století založili město Charlestown, později přejmenované na Nassau.

Skrytá a dobře chráněná kotviště u ostrovů byla hojně využívána piráty.

Další významnou skupinou osídlenců byli tzv. američtí loyálisté, obyvatelé britských kolonií v Severní Americe, kteří po skončení americké války za nezávislost zůstali věrní britské koruně. Přivázeli s sebou své otroky a zakládali na ostrovech plantáže. V současné době tvoří potomci těchto otroků 85 % obyvatelstva, na bělochy připadá pouze 12 %. Podle posledního sčítání žije na Bahamách 354 000 obyvatel. 75 % z nich žije na dvou nejzajímavějších ostrovech, New Providence a Grand Bahama.

Vzdělání

První možnosti vzdělávání pro chlapce i dívky zajistili v roce 1722 angličtí misionáři. Přiměli také otrokáře, aby umožnili svým otrokům zúčastňovat se anglikánských bohoslužeb a učit se číst a psát. Zákonem z roku 1836 byl zřízen Úřad pro vzdělávání, který spravoval všechny školy. Od roku 1878 je povinná dvanáctiletá školní docházka. Na větších ostrovech jsou základní i střední školy s maturitou. Existují i mateřské školky. Ti, kteří studují na vysokých školách, dostávají stipendia. Mnohé instituce umožňují univerzitní studium při práci. Vedle státních existují i soukromé střední a vysoké školy. Na vzdělání učitelů se klade veliký důraz. Nevýhodou pro místní hospodářství je skutečnost, že studenti, kteří odjedou studovat do zahraničí, se často domů nevrátí. Pozůstatkem a součástí některých domorodých kultur je těhotenství velmi mladých dívek. Pokud otěhotní během školní docházky, nemají šanci na její dokončení. Důležitá je proto práce různých ženských organizací a institucí, které se snaží tento stav změnit.

Zdravotnictví

Základní zdravotní péči zajišťují veřejná zdravotní zařízení, tvořící síť 28 lékařských středisek a více než 60 klinik. Velká pozornost je věnována těhotným ženám a léčbě AIDS. Bahamy drží smutné světové prvenství ve výskytu rakoviny prsu u žen a je zde i značný výskyt rakoviny tlustého střeva, zvláště u mužů. Jsou to následky pokusů s jadernými zbraněmi, prováděných v této oblasti v minulém století.

Běžný život

Protože Bahamy byly více než 300 let britskou kolonií, je život na Bahamách silně ovlivněn anglickými zvyky a tradicemi. Směsice různých kultur se přizpůsobila životu na ostrovech a tvoří dnes jedinečný celek. Ostrovy mají málo přírodních zdrojů, jejich obyvatelé se po staletí živili zemědělstvím, rybolovem a sběrem mořských hub rostoucích na korálových útesech. Afričtí přistěhovalci naučili obyvatele používat v kuchyni batáty, luštěniny, kasavu a řadu dalších plodin. Mnohdy se vaří venku na malých, někdy kamenných pískách. Na jídelníčku je často kozí, skopové

nebo vepřové maso. A samozřejmě množství ryb a plodů moře. Moučníky jsou připravovány převážně z ovoce jako guava, kokosové ořechy nebo ananas. Známy osvěžující nápoj switcher obsahující také množství ovocné šťávy. Čaje se vaří z listů stromů. Nechybí ani typická americká strava.

Mnoho produktů potřebných k běžnému životu je třeba dovážet.

Obyvatelé provozují umělecká řemesla, hudbu, tanec, divadlo. Bahamy se proslavily výrobky ze slámy, specifickou kuchyní a uměleckými festivaly. Slavný festival Yunkaoo se pravidelně koná 26. prosince. Z menších ostrovů se vyvázejí kravské zvonečky, bubny potažené kozí kůží a písňalky.

Po 2. světové válce vzrostl zájem o Bahamy jako turistickou oblast, zejména pro obyvatele blízkých Spojených států (Florida je vzdálená přibližně 80 km). Zájem ještě více zesílil po americkém embargu Kubu v 60. letech minulého století. Turistika je velmi důležitá, příjmy z ní tvoří až 80 % veškerých příjmů. Bahamy jsou rovněž známy svým výhodným daňovým systémem, ne nadarmo se jim říká „daňový ráj“.

Bohužel se zde rozvíjí i obchod s drogami.

Náboženství

Hlavním náboženstvím na Bahamách je křesťanství. Nejvíce je baptistů (32 %), po 20 % mají římskatolíci a anglikáni. Nedělních bohoslužeb se zúčastňují hlavně ženy s dětmi. Bývají oblečené ve velmi pěkných a pestrých šatech.

Postavení a práce žen

Postavení žen se velmi zlepšilo dosažením volebního práva v roce 1962. V roce 1992 byly zvoleny první ženy do parlamentu. Od té doby zastávají ženy významné funkce ve vládě, v parlamentu i v soudnictví. Před zákonem mají ženy stejné postavení jako muži, ale muži se snaží kontrolovat výše příjmů a mají často vyšší postavení v soukromých sektorech. Přesto se ženám daří získávat významná pracovní místa a uplatňovat se v politice. Na malých ostrůvcích zůstávají ženy v domácnosti nebo pracují v hotelech a restauracích. V bahamské společnosti se od matek očekává, že převzou odpovědnost za fungování rodiny, ale rozhodující slovo má manžel a jeho potřeby jsou důležitější než manželčiny. Jestliže žena spáchá nějaký trestný čin, odsoudí ji společnost přísněji než muže ve stejné situaci.

Světový den modliteb

Od roku 1950 se konají pravidelná shromáždění Světového dne modliteb. Poprvé ho zorganizovala manželka presbyteriánského duchovního. Setkání se konalo v presbyteriánském kostele v hlavním městě Nassau. Postupně se setkání zúčastňovalo stále více žen z různých ostrovů. V roce 1995 se jedna sestra z Baham zúčastnila mezinárodního SDM v Kapském Městě. Od roku 2003 mají Bahamy zastoupení i ve Výkonném výboru SDM. V roce 2007 byly Bahamy zvoleny, aby připravily texty pro rok 2015

VYKLADAČSKÉ POZNÁMKY

Text: Jan 13,1 – 17

Zarámování oddílu

Úvodní verše udávají dobu a místo následujícího dění: čas před velikonočními svátky beránka v Jeruzalémě (srovnej Mk 14, Mt 26 a L 22). V Janově podání je oddíl částí souboru „rozhovorů na rozloučenou“ – z kapitol 13 až 17. Ježíš tu vyslovuje svůj odkaz, testament (srovnej 1. Mojžíšova 48.–49. kapitola; Jozue 23. a 24. kapitola a Skutky 20, 17 – 35). Pozornost se zcela soustřeďuje na Ježíšovu osobu. Jedná v moci spojení se svým Bohem, a proto prokáže lásku ke svým přátelům a přítelkyním „až do konce“, tj. bez ohledu na dopad, důsledky pro sebe (v. 1 – srovnej Jan 15, 12 – 17). Verš 2 zmiňuje moc opačnou, zlou, „satanskou“, činnou v Jidášovi, jednom ze dvanácti. Jidáš byl Ježíšem patrně zklamán, protože neodpovídal jeho představě Mesiáše. Rozhodl se vydat jej jeho nepřítelům, velekněžím a starším lidu za třicet stříbrných (Mt 27, 1; Ex 21, 32). Nad svým činem zrady si zoufal a vzal si život.

Ježíš Kristus způsoboval svými činy, postoji a slovy značná napětí. Nejen v okolí, ale také uvnitř provokřesťanských pospolitostí. Někteří odcházeli. A proto se začaly ozývat výzvy nezrazovat, setrvávat, „zůstávat“ (Jan 15. a 16. kapitola; Koloským 1, 23 aj.). Uprostřed 13. kapitoly si bedlivě povšimněme vize o změně světa: verše 15 – 17. Změnu působí prokazovaná pomoc, vzájemnost, solidárnost. „Dal jsem vám příklad“ ...

Dobové pozadí

K hlubšímu pochopení Ježíšova činu umytí nohou svým přátelům u stolu pomůže připomínka významu tohoto aktu v antice. Od hostitele se očekávalo, že hostům nabídne možnost umýt si nohy po cestě v sandálech v prašném prostředí (Lukáš 7, 44). Když byli v domácnosti služebníci, resp. otroci a otrokyně, byl to jejich úkol. V tomto aktu se zrcadlilo sociální rozvrstvení, a to jak v celkové řecko-římské společnosti a kultuře, tak i v Ježíšově vlastním lidu. Osoby nižšího sociálního postavení napařád sloužily těm výše postaveným, jakoby lidsky důležitějším.

Jednotlivosti janovského podání

Verše 3 – 5: Ježíšovy přípravy na mytí nohou s ním již spolustolujících se popisují velmi podrobně a také jejich provedení – téměř slavnostně. Lze vytušit, že nad Ježíšovým neslýchaným počínáním přítomní strnuli úžasem.

Verše 6 – 7: Petr klade udivenou otázku a dostává na ni poněkud záhadnou odpověď: teď nerozumíš, až potom. „Potom?“ Kdy to bude? Snad o Velikonočích, v událostech povelikonočních anebo svatodušních?

Verš 8: Petr umytí rozhodně odmítá. Bylo by to prý nemístné Mistrovo sebeponížení, shoz jeho autority. Ježíš mu trpělivě vysvětluje, že jeho služba, když je přijímána, vytváří sounáležitost obou, spoluúčast života a působení, něco zcela nového.

Verše 9 – 10: Petr k tomu horlivě přitakává a prosí i o umytí hlavy a rukou. Ježíš odpovídá: nejen Petr, ale i ostatní spolustolující jsou již jeho slovem očištěni (Jan 15, 3). Až na jednoho jediného (v. 11).

Pokus o shrnutí zvěsti Jan 13, 1 – 17

Sestry z Bahamských ostrovů sumarizují takto: Ježíš Kristus je příklad radikální lásky.

Tady je jeden možný myšlenkový vstup: Velmi stojíme o lásku k Bohu, která se ho drží a nepouští – jako už Job a ovšem Ježíš. Bližním prokazuje pomoc, projevuje solidaritu – jako Abigail (1 Sm 25, 2 – 31), a jistě Ježíš. Učí se z vlastních selhání – jako Petr.

Nelze jinak, než si k lásce vždycky znovu vyprošovat moudrost a sílu. Také důvěru v dané zaslíbení, že v budoucnosti láska přinese světu Boží překvapující proměnu, kdy „Bůh bude všechno ve všem“ (1 K 15,28; 2 Pt 3,13; Zj 21,1). Nebo vyjádřeno ještě jinak, jiným biblickým slovem: „Proto se zjevil Syn Boží, aby zmařil činy ďáblovy“ (1 J 3,8). Zlo ze světa nezmizelo jedním úderem. Ježíš Kristus s ním dál zápasí. Následovat jej znamená poslechnout, když nás volá na svou stranu slovy – „čiňte jako já“. Kéž se všelijak neuměle stáváme alespoň kapkou v moři Boží lásky.

Zpracovala Jana Opočenská

Recepty z Baham

Rýže s červenými fazolemi – pro 4 osoby

(tradiční denní bahamský pokrm-samostatně nebo jako příloha)

250g rýže, 450ml vody, 1 cibule, 2 stroužky česneku, 250g rajčat, 1 červená paprika, 3 polévkové lžíce oleje, 1 malá konzerva červených fazolí, pepř, sůl

K osmaženě cibuli přidat pokrájený česnek, papriku a rajčata (bez slupky a zrněk) a krátce opéci. Přidat opláchnutou rýži, fazole a vodu. Osolit a opepřit. Přikryté dusit cca 20-25 minut.

Bahamský bramborový salát – pro 3 osoby

0,5 kg brambor uvařit, nechat vychladnout, pokrájet. Vmíchat 150g majonézy, 30g hořčice, trochu šťávy z limetky, sůl, pepř; ze 2 stroužků rozetřený česnek a podle chuti chilli. Na konec přidat 3 natvrdo vařená pokrájená vejce a jemně pokrájené 2 cibulky, 2 řapíky řapíkatého celeru a 1 zelenou feferonku. Nechat odležet.

Limetkobanánová pěna – 4 porce

3 vejce, 80g cukru, 1 polévková lžíce rumu, 1 banán, 3 limetky

Vymačkat limetkovou šťávu. Žloutky šlehat s cukrem v horké vodní lázni do běla a tuha, vmíchat šťávu a rum. Bílky ušlehat do tuha s několika kapkami limetkové šťávy. Banán rozmačkat a rozdělit do 4 misek, na ně dát ušlehané bílky. Horkým žloutkovým krémem přelít. 4 hodiny nechat v chladnu ztuhnout.

Rumový zákusek

200g cukru, 8 vajec, 300g práškového cukru, šťáva a kůra ze 2 citronů, 12 polévkových lžic rumu, 120g kukurličného škrobu, 300g hladké mouky, 2 polévkové lžíce prášku do pečiva
Máslo s cukrem umíchat do pěny, přidat vejce jedno po druhém, 6 lžic rumu, citrónovou šťávu a kůru, nakonec mouku s práškem. Vylít do vymazané formy o průměru 28cm a péci asi 30 minut při teplotě 160 stupňů. Po částečném vychladnutí a po vyklopení z formy vetřít na povrch zbytek rumu. Po 10 minutách posněžit moučkovým cukrem.

Bahama-Mama – 20 porcí

1 litr pomerančového džusu, 1 litr ananasového džusu, 1 plechovka kokosového mléka (cca 0,33 cl), kostky ledu.

Mléko našlehat ve velké míse, přidat oba džusy. Podávat s ledem, popř. přiměřeně vylepšit bílým rumem.